

ZA IZBOLJŠANJE LISTA
 potrebujemo Vaše dobre volje. Vsek, ki
 mu priporočate "Glas Naroda" ali ga
 pridobite za naročnika, vam bo hvale-
 šen, ker ste mu odprli pot k usreš lepemu
 in zanimivemu čitvu. : : : :

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

ČITATELJE OPOZARJAMO,
 da pravočasno obnovite naročni-
 no. S tem nam boste mnogo pri-
 hranili pri opominih. — Ako še
 niste naročnik, pošljite en dol-
 lar za dvomesečno poskušajo.

TELEPHONE: Chelsea 3-1242

Entered as Second Class Matter September 21st, 1903 at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3rd, 1879.

ADDRESS: 216 W. 18th ST., NEW YORK

No. 60. — Štev. 60.

NEW YORK, WEDNESDAY, MARCH 16, 1939 — SREDA, MARCH 15, 1939

Volume XLVII. — Letnik XLVII.

NEMŠKI FAŠIZEM JE UNICIL ČEHOSLOVAŠKO

PO KRATKEM RAZGOVORU S ČEŠKIM PREDSEDNIKOM JE HITLER IZVEDEL SVOJ PEKLENSKI NAČRT

Hitler je Pragi poslal ultimatum za neodvisno Slovaško. — Slovaki so kričali "Heil Hitler!" — Čehoslovaška je bila izbrisana z zemljevida. — Nemška armada je vkorakala na Češko. — Hitler je Češki obljubil avtonomijo.

PRAGA, Čehoslovaška, 14. marca. — Po enem letu, odkar je bila uničena Avstrija, in pet mesecev zatem, odkar je Nemčija zasedla Sudete, je Hitler razbil tudi drugo čehoslovaško republiko.

Sinoči opolnoči je bilo po radio z Dunaja v slovaškem jeziku razglašeno:

"V nekaj urah bodo uresničene tisočletne sanje in imeli bomo neodvisno Slovaško."

Malo pred tem naznanilom je odstavljeni slovaški ministrski predsednik dr. Josip Tiso, ne da bi ga pri tem oviral sedanji ministrski predsednik dr. Karol Sidor, prekoračil dolg most iz Bratislave v Nemčijo in je nato z aeroplanom odletel v Berlin, kjer ga je takoj sprejel nemški vnanji minister Joachim von Ribbentrop in nato še kancler Hitler. Dr. Tiso je bil pri Hitlerju sprejet z izvanrednimi vojaški častmi.

Po razgovoru z dr. Tisom je Hitler v Prago poslal ultimatum, v katerem zahteva, da je takoj sklican slovaški državni zbor, ki naj odloči, ali ostane Slovaška še v čehoslovaški republici, ali pa postane neodvisna država.

BERLIN, Nemčija, 14. marca. — Čehoslovaška kriza se naglo bliža svojemu višku, ko je Nemčija poslala čehoslovaški vladi ultimatum, katerega je pripravljena podpreti tudi s svojo armado.

Čehoslovaški predsednik Emil Hacha je nato takoj sklical slovaški državni zbor, ki se je sestel danes ob 10 dopoldne. Ako seja državnega zbora ne bo glasovala v prilog dr. Tisa, ki se je popolnoma postavil pod nemško nacijsko okrilje, tedaj bo pričelo 14 nemških divizij korakati na Češko.

Nemška armada se bo pričela pomikati z Dunaja in bo zasedla Brno in Bratislavo, na severu pa iz Lipskega in Šemnice ter bo zasedla Prago in Plzen. Ako slovaški državni zbor glasuje za odcepitev Slovaške od ostale Čehoslovaške, tedaj si bosta Nemčija in Slovaška razdelili Moravsko.

Da bi Anglija in Francija dvignili kak protest proti novi razdelitvi Čehoslovaške, je izključeno, četudi sta se po monakovskem sporazumu zavezali, da bosta jamčili za nove meje Čehoslovaške.

BERLIN, Nemčija, 14. marca. — Čehoslovaška republika, katero je ustvaril versailleski mir kot zid proti nemškemu prodiranju na vzhod, je bila izbrisana z zemljevida, ko je slovaški državni zbor glasoval, da se Slovaška loči od Češke, in je takoj nato vkorakalo na Češko in Moravsko 200.000 nemških vojakov.

Razpad čehoslovaške republike se je završil v celi vrsti dramatičnih dogodkov, ki so izgledali, kot da se premetavajo drug preko drugega, ki pa so se razvijali po natančnem načrtu kanclerja Hitlerja.

Ko je tudi karpatska Ukrajina oznanila svojo neodvisnost, sta se čehoslovaški predsednik Emil Hacha in vnanji minister dr. František Chvalkowski z aeroplanom odpeljala v Berlin, kamor sta dospela ob 1.10 ponoči. Hitler ju je takoj sprejel v svojem uradu in po triurnem razgovoru, ob 4.15 zjutraj je bila zapečaten usoda Čehoslovaške — izginila je z zemljevida.

Ob istem času je tudi madžarska armada vkorakala v karpatsko Ukrajino ter zasedla več vasi. — Ravno tako je romunska armada ob meji zasedla ukrajinske vasi.

Konec lepih Masarykovih sanj. . .

Slika velikega boreca za svobodo in pravico je bila posneta pred dvajsetimi leti v Pittsburghu, ko se je ustanovljala svobodna Čehoslovaška, katero je večeraj fašizem uničil.

GEN. MIAJA BO PROSIL ZA MIR

Odvrniti hoče ofenzivo generala Franca proti Madridu. — Komunistični uradniki odslovljeni.

HENDAYE, Francija, 13. marca. — General Jose Miaja bo najbrže čimprej sklenil premirje z generalom Franco, da odvrne Francovo ofenzivo, s katero hoče osvojiti Madrid in ostali del republikanske Španje.

Po peturni seji obrambnega odbora je general Miaja naznanil, da bo vlada, ko je bila komunistična vstaja zadušena, izvedla načrt, ki je bil izdelan še pred vstajo.

Predno pa bo obrambni odbor prosil za premirje, je odstavil vse komunistične uradnike in jih je nadomestil z uradniki drugih strank. Mnogi komunisti se še skrivajo in zlasti v tujih poslaništvih.

Med ujetimi komunisti sta tudi polkovnik Francisco Bueno, poveljnik drugega armadnega zbora in polkovnik Barcelo, bivši poveljnik prvega armadnega zbora.

Poročila pravijo, da so imeli komunisti zelo velike izgube. General Franco je bil že zelo nejevoljen, da general Miaja tako dolgo ni zadušil komunistične vstaje in je hotel z vso silo vdariti na republikance.

POLOŽAJ NA KITAJSKEM

V dveh tednih je bilo ubitih 3500 Kitajcev. — Vstahi še vedno zelo nadlegujejo Japonce.

ŠANGHAI, Kitajska, 13. marca. — Japonci poročajo, da so v svoji ofenzivi v provinci Hupoh zadnja dva tedna ubili 3500 Kitajcev. Nad 20.000 Kitajcev je bilo ranjenih.

Japonska armada je pričela prodirati proti severu proti Sijangjangu in Pančengu, 175 milj severozapadno od Hankova.

V severni Kitajski pa kitajski ustaši še vedno zelo nadlegujejo Japonce. Zavzeli so zopet Tajerang, kjer so Kitajci izvojevali edino večjo zmago nad Japonci v sedanji vojni. Ustaši so pobili 20 japonskih vojakov in so pobegnili z orožjem in municijo. Druga vstaška skupina je napadla Japonce v Pankutiju, pobila 100 Japoncev in odnesla puške in municijo.

Kitajci priznavajo, da so izgubili Cinglo, važno mesto severozapadno od Tajvana, toda ubili so 100 Japoncev. V drugih bojih pa so imeli Japonci 500 mrtvih.

NOVA OVIRA V POGAJANJIH

Zastopniki konkurenčnih organizacij se ne morejo sporazumeti glede Wagnerjeve postave. — Federacija zahteva revizijo.

Sinoči se je vršila v New Yorku tretja konferenca zastopnikov Ameriške delavske federacije in Lewisovega Kongresa za industrijalno organizacijo. Na programu je bila Wagnerjeva postava, katero je treba po mnenju izvršilnega odbora Delavske federacije izpremeniti.

Dne 21. marca se bo začela pred senatnim odborom za delavske zadeve razprava glede predlaganih amendentov k Wagnerjevi postavi. Amendmente je predlagala Delavska federacija, ki vztraja na stališču, da morajo biti uveljavljeni. Lewisov kongres je odločno proti vsaki izpremembi.

Senatni odbor je odlašal in se ni hotel lotiti te koeljive zadeve, nadalje se, da se bosta konkurenčni organizaciji sporazumeli ter šele nato stili skupne zahteve.

Če bo administraciji količjak mogoče, bo stvar še nekoliko zavlekla, že vsaj za toliko časa, da se CIO in AFL bodisi pobotata, bodisi enkrat za vselej odstranita vse možnosti sporazuma.

KOMUNISTI ZBORUJEJO V MOSKVI

V Moskvi se je pričel 18. komunistični kongres. Zapadne države hočejo zaplesti Rusijo in Nemčijo v vojno.

MOSKVA, Rusija, 12. marca. — Josip Stalin, ki je otvoril 18. komunistični kongres sovjetske Rusije, je v svojem govoru rekel, da države, ki so v nevmesevalnem odboru na Španskem, skušajo opogumiti fašistične države, da pričenejo vojno z drugimi državami, da bi, ko bodo njihove sile izčrpane, diktirale mir. Stalin je rekel, da Anglija, Francija in Združene države ne nasprotujejo več agresivnim državam v upanju, da bo prišlo do vojne, ki bo usodepolna za Rusijo.

Samo iz tega razloga in iz bojazni, da bi nova svetovna vojna dovedla do zmagovite vojne v drugih državah, kot se je zgodilo v Rusiji, dajejo demokratske države fašističnim državam koncesijo za koncesijo, je rekel Stalin.

Stalin je rekel, da je bil monakovski sporazum samo uvedel za vojno med Rusijo in Nemčijo, da pa se Nemčija ni držala svoje monakovske obljube, da bi silila proti vzhodu, temveč se je obrnila proti zapadu in stavila svoje zahteve po kolonijah.

Stalin je govoril na govorniškem odru v veliki carski dvorani v Kremlju ter je rekel, da je Rusija zadnja leta z ozidrom na veliko nevarnost, ki preti Rusiji, izvežbala močno armado in zgradila velikanske gospodarske stavbe ter je sovjetsko vnanjo politiko pojasnil naslednje:

1. Zavzemamo se za mir in hočemo povečati trgovino z vsemi državami in se bomo držali tega stališča toliko časa, dokler bodo te države ostale v takih odnošjih z U. S. S. R. in dokler ne bodo skušale škodovati interesom naše države.

2. Zavzemamo se za miroljubno, tesno in dobre odnošaje z vsemi sosednimi državami, ki imajo skupno mejo z Rusijo in se bomo tega držali toliko časa, dokler ne poskušajo posredno ali neposredno kršiti nedotakljivosti države in njenih meja.

3. Pripravljeni smo pomagati narodom, ki so postali žrtve agresivnih držav in se bore za neodvisnost svoje domovine. "Ne bojimo se pretenj agresivnih držav. Pripravljeni smo odgovoriti na udarec z dvojnimi udarciem, kadarkoli bi kaka država poskušala kršiti sovjetske meje."

MADŽARSKA SE JE OBRNILA K POLJAKOM

Obe državi se zopet boji-ta agresivnosti Nemčije. — Pri tem pa upate na skupno mejo.

VARSAVA, Poljska, 14. marca. — Madžarski poslanik Andrej de Hory se je dolgo posvetoval s poljskim vnanjim ministrom Josipom Beckom vsled novega položaja na Čehoslovaškem, ko bo mogoče Slovaška razglasila svojo neodvisnost od Čehoslovaške. — Poljaki smatrajo položaj za skrajno važen in tako Poljska kot Madžarska se boji-te nemškega posredovanja.

Listi opozicije zvrcajo vso krivdo čehoslovaške krize na Nemčijo.

Uradno naznanja Poljska, da se zelo zanima za razvoj dogodkov na Čehoslovaškem, da pa se bo pri tem držala politike "čakanja in gledanja."

Politični krogi pa odkrito priznavajo, da se Poljski in Madžarski, ako bo slovaški državni zbor glasoval, da se Slovaška odepi od Čehoslovaške, nudi priložnost, da dobi-te skupno mejo. In to je edina možna rešitev, ker bo karpatska Ukrajina zemljepisno ločena od Češke, ker je Slovaška razglasila svojo neodvisnost. V takem položaju karpatska Ukrajina gospodarsko ne more živeti.

Ob obisku romunskega vnanjega ministra Gafenea v Varšavi je vnanji minister Beck izjavil, da Romunska več ne nasprotuje skupni meji med Poljsko in Madžarsko.

BUDIMPEŠTA, Madžarska, 14. marca. — Ministrski predsednik Paul Teleki je madžarski uradni časnikijski agenturi podal izjavo glede najnovejših dogodkov na Slovaškem. Rekel je, da so madžarske meje s Slovaške popolnoma urejene. "Karkoli se zgodi s Slovaško," je rekel Teleki, "je to njena notranja zadeva. Madžarska zelo natančno pazi potek dogodkov."

Poljska in Madžarska si po monakovskem sporazumu vedno želite skupno mejo, tako iz gospodarskih, kot vojaških razlogov. In ob času razdelitve čehoslovaške je Nemčija nasprotovala skupni meji ravno iz strateških razlogov.

POSTAVA PROTI KOMUNISTOM

ALBANY, N. Y., 14. marca. — Po dveurni debati je senat države New York sprejel postavbo, po kateri ne bo mogel noben komunist biti v državni službi.

STAVKA ZA SVOBODO

DAMASK, Sirija, 14. marca. — Sirska vlada je danes resignirala in proglašena je bil generalni štrajk, čigar svrha je doseči neodvisnost od Francije. Sirija je že izza svetovne vojne pod francoskim protektoratom.

Naročite še danes S. A. Koledar za leto 1939.

"GLAS NARODA"

(VOICE OF THE PEOPLE)

Owned and Published by
SLOVENIC PUBLISHING COMPANY
(A Corporation)

Frank Sakar, President J. Lupaha, Sec.
Place of business of the corporation and addresses of above officers:
216 WEST 18th STREET NEW YORK, N. Y.

46th Year

ISSUED EVERY DAY EXCEPT SUNDAYS AND HOLIDAYS

Advertisement on Agreement

Za celo leto velja list na Ameriko	Za New York za celo leto .. \$7.00
In Kanada	Za pol leta .....
Za pol leta	Za inozemstvo za celo leto .. \$7.00
Za četrt leta	Za pol leta .....

Subscription Yearly \$6.—

"GLAS NARODA" IZHAJA VSAKI DAN IZVEMŠI NEDELJ IN PRAZNIKOV

"GLAS NARODA", 216 WEST 18th STREET, NEW YORK, N. Y.
TELEPHONE: CHelsea 3-1242

DOPISI brez podpisa in osebnosti se ne priobčujejo. Denar za naročnino naj se blagovito pošilja po Money Order. Pri svetovalni kraji naročnikov, prosimo, da se nam, tudi prejeto bivališče naznači da hitreje našemu ustroju.

CEHOSLOVAŠKE NI VEČ

Države, ki se je imenovala Čehoslovaška, ni več. Hitler jo je razkosal. Razdeljena je v tri "neodvisne" dele, ki so tako neodvisni kot so berlinska predmestja.

Pred šestimi meseci sta Francija in Anglija zajameli Čehoslovaški meje. Tisto jamstvo je danes kos papirja, brez vsake vrednosti.

S pomočjo nemškega ultimata je bila proglašena neodvisna Slovaška. S pomočjo nemškega ultimata in nemške vojaške sile. Madžari so takoj začeli prodirati, da se polaste svojega deleža. Nobena evropska država ne nasprotuje Hitlerju, nobena niti ne protestira proti njegovemu početju.

Razkosanje Čehoslovaške naj natančno prouče tisti, ki se boje fašizma. Spoznali bodo, da je poglavito orožje fašizma — ustvarjati neslogo.

Slovaška, centralna avtonomna provinca čehoslovaške države, je življenska pomena za nacistično prodiranje proti vzhodu. Ko jo dobe v svojo pest, bodo imeli odprto pot skozi Avstrijo in Slovaško, v Podkarpatsko Rusijo, v Romunsko in v Rusijo. Slovaška je pač v Hitlerjevih računih in mora postati nacistično ozemlje.

Prejšnji teden se je na Slovaškem iznenada pojavilo "separatistično" gibanje, dasi so bili Slovaki v splošnem dovolj zadovoljni s svojo avtonomijo. Iz radio aparatov so začeli grmeti zahteve po neodvisnosti. Radio postaja je na Dunaju, in ko se je slovaški ministriki predsednik Joseph Tiso po kratkem obisku vrnil z Dunaja, je bil navdušen separatist.

Na Slovaškem je tudi nekaj Nemecev, ki so istočasno začeli prirejati izvalne parade. Ko jim je slovaška policija prepovedala nošnje kljukastih križev (svastik), so se začeli dreti, da jih "češki divjaki preganjajo".

Nemčija je pričela mobilizirati. Praška vlada je odstavila Tiso kot ministrskega predsednika, mož je pa odpotoval v Berlin in prosil Hitlerja, naj "osvoji Slovaško".

Kakor v slučaju Solchuehniygove Avstrije, je bil Hitler seveda takoj pripravljen priskočiti na pomoč.

Preko petnajst sto Slovencev je že naročilo Slovensko-Amerikanski Koledar za 1939. Ako ga Vi še nimate, še ni prekasno, ker ga imamo še par sto na razpolago. Namesto denarja v gotovini ali pa Money Ordera, lahko pošljete, ako naročite posamezni izvod, vsoto v znamkah po 2 oz. 3 cente. — Storite to še danes. Vemo, da boste s koledarjem in prilogo zadovoljni.

Zdravstveni program pred kongresom

Splošne zdravstvene razmere v Združenih državah so boljše kot kdaj v zgodovini te dežele. Mnogo boleznih, ki so ustvarjale prebivalstvo od prvih dni naselitve, je zdravniška znanost iztrebila. Povprečna dolgotrajnost življenja se je podaljšala. Otroci pomirja povprečno mnogo manj. Epidemije so redke in ne take ubijajoče kot nekdanj. In vendarle boleznih ostanejo, v dobrih in slabih časih in povzročajo izgubo zasluzka, revščino in gmotno odvisnost. Inter-departmentalni odbor, ki ga je predsednik Roosevelt imenoval za proučevanje problemov narodnega zdravja, je dosegel, da mnogo zdravstvenih potreb v tej deželi ostane nerešenih. Kar tretjina prebivalstva na relifu ali z-manjšim zasluzkom ni deležna zdravniške oskrbe oziroma je neprimerne zdravniške pažnje.

Preiskava o zdravstveni oskrbi je razodela, da povprečno vsak dan leta 5.000.000 ljudi je onesposobljenih radi boleznih in da oskrba za preprečevanje boleznih je strašno nezadostna za ves narod, skupaj vzet. Bolnišnice je premalo premajhne so in v nekaterih občinah sploh jih ni, zlasti na deželi. Velik del naroda trpi radi gospodarskih bremen, ustvarjenih od boleznih. Delavci in njihove družine — po mnenju odbora — potrebujejo zaščito pred izgubo zasluzka tekom dobe začetnega ali stalnega onesposobljenja.

Posebna priporočila inter-departmentalnega odbora, katerega predstojnica je bila Miss Josephine Roche, vključujejo pred vsem razširjenosti obstoječih zdravstvenih programov, pri katerih federalna vlada in države sodelujejo, tako, da bo federalna vlada dajala državam bolj primerne prispevke in države poimunitivno. Bolj obsežen program naj bo posvečen izstreljenju tuberkuloze, spolnih boleznih in drugih navadnih boleznih; materinska in otroška zdravstvena oskrba naj bo na razpolago vsaki občini in naj se zgradijo, razširjajo in modernizirajo bolnišnice, pri čem naj se posveti posebna pažnja potrebnim poljedelskih pokrajin in skupin nizkega zasluzka.

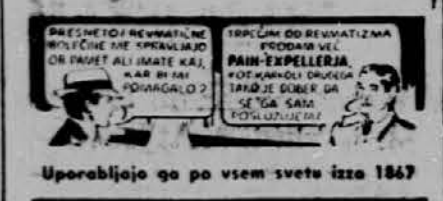
Odbor se ni izjavil proti ideji zdravstvenega zavarovanja, pa je urno priporočal federalne prispevke državam brez oziroma na to, da-li države dobivajo sredstva za svoj zdravstveni program iz davkov ali zavarovalnih prispevkov. O tem vprašanju so bila mnenja ostro deljena. "Socializirano zdravništvo", kakor že pravijo obveznemu zdravstvenemu zava-

rovanju, ima odločne nasprotnike med organiziranimi zdravniki. Zastopniki ameriškega zdravniškega združenja in razna okrajnozdravniška društva se bojijo, da bi tak načrt imel za posledice nižji standard zdravniške prakse. Priporočajo zdravnikom, naj si toliko ne belijo glave v distribucijo zdravniške oskrbe, marveč naj posvetijo svojo pažnjo reševanju gospodarskega položaja, v katerem slučaju bo lahko rešiti probleme zdravniške oskrbe. Ne ugovarjajo pa sistemu prostovoljnega zdravstvenega zavarovanja, ki že obstoja v mnogih ameriških mestih.

Organizirano delavstvo, farmarske skupine in organizacije za socialne oskrbe pa navdušeno zagovarjajo načrte zdravstvenega zavarovanja. Strinjajo se s trditvijo, da je primerna zdravniška oskrba v velikem obsegu gospodarski problem in da siromašni ljudje potrebujejo hrano, oblačila in zdrava stanovanja, ravno toliko kot medicino in zdravniško oskrbo, ali so mnenja, da bi se zli koloket prelomil s tem, da država preskrbi bolnike s potrebnim minimumom zdravniške oskrbe. Ugotavljajo, da prostovoljno zdravstveno zavarovanje je povsem neprimeren za dejanske potrebe, zlasti z ozirom na to, da se tako zavarovanje v mnogih slučajih nanaša le na stroške bivanja in bolnišnic, ne pa na zdravniško oskrbo.

Povrh tega ob prostovoljnem zavarovanju mnogi ostanejo nepreskrbljeni, ker ne morejo plačevati potrebnih zavarovalnih plačil. Organizirano delavstvo namno zahteva sistem zdravstvenega zavarovanja, ki naj bo sličen onemu delavskih odškodnin za slučaj nezgode in ki bi vključeval zdravniško oskrbo, hospitalizacijo in bolnišniško pomoč, kakor tu di neko odškodnino za izgubo zasluzka, ako je bolezen nastala vsled dotične vrste dela.

Največja težkoča priporočene programa je veliki strošek. Splošno pa se vsi zavečujejo dandanes, da zdravje ljudi je vprašanje javnosti in da dobro zdravje je v korist vsemu narodu.

Uporebljivo ga po vsem svetu izda 1847

NAROČITE SE NA "GLAS NARODA" NAJSTAREJŠI SLOVENSKI DNEVNIK V AMERIKI

Zakon na kredit

Nazadovanje števila porodov pomeni hudo skrb za mnoge evropske države. Posebno vreden in pereč je ta problem za Francijo, kjer se število porodov že dolga leta stalno krči in kjer se naravni prirastek nadomestuje samo z dotokom prebivalstva s kmetov v mesta. S tem pa izgublja kmetično prebivalstvo svoje zdrave korenine in vedno večja je nevarnost, da bo začelo število porodov padati tudi na kmetih. Zato posvečajo v Franciji posebno skrb rodbinam z večjim številom otrok. Za take rodbine ustanovljajo fondne, da jih podpirajo moralno in praktično z denarnimi nagradami. Mati, ki je rodila in vzgojila večje število otrok, lahko doseže tudi visoko odlikovanje za zasluzo za Francijo.

Iz Cognacove nagrade, ki jo podeli vsako leto Francoska akademija materam številnih otrok, je razdelila letos blizu 6 milijonov frankov 319 rodbinam v raznih krajih Francije. In v isti Franciji, kjer število porodov po mestih tako občutno pada, so zdaj že rodbine z 10, 12 ali celo 14 otroki. Pri tem pa niso gledali na število otrok temveč tudi na njihove zdravstveno stanje. Križev Častne legije je dobila gospa Rochova v Varmosevi pri Epinalu, ki se je omožila leta 1907 in je imela 16 otrok, od teh je vzgojila 7 zdravih sinov in 7 hčera.

Seveda pa ne zadostuje paziti samo na zakonec in jih podpirati. Treba je začeti s tem, da se fantom in dekletom omogoči sklenitev zakona. V Franciji so nekoč ustanovili fond, iz katerega so dobivali podporo mladi zakonci, ki so se preselili iz mesta na kmete in si tam ustanovili nov dom. Ta akcija pa ni dosegla posebnih uspehov. Ta čas je pa že začela Italija s splošno podporo mladim zakoncem. Za njo je prišla Nemčija in ona je dosegla na tem polju mnogo večje uspehe kakor Italija. Zato je tudi v Franciji ministarstvo za socialno politiko pripravilo načrt, k bo morda uresničen že v kratkem. Po njem bo država dajala posojila mladim zakoncem, da si bodo lahko ustanovljali domove. Posojilo bo moralo biti vračeno v določenem času, toda od posojene kapitala bo odpisan gotov del po tem, koliko otrok hosta imela mlada zakonca.

V Nemčiji, kjer posoja država mladim zakoncem denar že pet let, je naraslo število porodov za dober milijon. V prvem polletju lanskega leta je bilo v Nemčiji s priključno Avstrijo vred sklenjenih 333.767 zakonov, v prvem polletju predlanskega leta pa 308.186. Otrok se je rodilo 728.000 ali 25.000 več kakor v

prvem polletju predlanskega leta. Posojil mladim zakoncem je bilo dovoljeno 107.382, predlanskim pa 82.106.

Ti uspehi so čim pomennejši, ker se nanašajo na tako zvane slabe letnike, na letnike iz svetovne vojne. Večje število porok in večje število rojenih otrok pomeni pri teh letnikih, da si Nemčija prizadeva odstraniti vsaj deloma težke posledice svetovne vojne na polju razmnoževanja.

Obsodba za strašen zločin.

V Zagrebu je bila izrečena razsodba, zaradi strašnega zločina, storjenega lani 7. oktobra v Rudah pri Samoboru. Tam je 33-letni slabomni in grlavi Alojz Dobrotnik na prigovarjanje svoje matere Petronile ubil svojega očeta. Pomagala mu je žena Dragica. Ko je bil oče še živ, so ga obesili, da bi ljudje mislili, da si je sam končal življenje. Petronila Dobrotnik je bila obsojena na dosmrtno ječo, sin Alojz na 20 let, njegova žena Dragica pa na 14 let ječe.

Denarne pošiljatve

Denarna nakazila izvršujemo točno in zanesljivo po dnevnem kurzu.

V Jugoslavijo:

Za \$ 2.45	Din. 100
\$ 4.75	Din. 200
\$ 7.00	Din. 300
\$ 11.00	Din. 500
\$ 21.50	Din. 1000
\$ 42.50	Din. 2000

V Italijo:

Za \$ 6.30	Lir 100
\$ 12.—	Lir 200
\$ 29.—	Lir 500
\$ 57.—	Lir 1000
\$ 112.50	Lir 2000
\$ 167.—	Lir 3000

KER SE CENE SEDAJ HITRO MENJAJO SO NAVEDENE CENE PODVRŽENE SPREMEMBI GORI ALI DOLI

Za izplačilo večjih zneskov kot zgoraj navedeni, bodisi v dinarjih ali lirah, dovoljnjemo se boljše pogoje.

NUJNA NAKAZILA IZVRŠUJEMO PO CABLE LETTER ZA PRISTOJBINO SI.—

SLOVENIC PUBLISHING COMPANY (TRAVEL BUREAU) 216 W. 18th ST. NEW YORK

Peter Zgaga

Po-lanska zbornica neke južnoameriške države, sestojeca iz častljivih, preizkušenih, deloma tudi malo rajuženih državljanov, se pojavi pri generalu "Senior!" je dejal vođa "Čast nam je povedati vam, da državni parlament, kolikor smo ga še zbrali skupaj izza poslednjih nemirov, je izvolil Vas za predsednika. Dosti plače vam ne moremo dati; to vam bo že šlo v glavo. Dano vam enkrat za vselej 70.000 pezet; pogrebni stroški so vseti!"

"Veste, nimam navade mnogo govoriti," je rekla gospodinja novi služkinji. "Kadar pomagam z roko, pomeni to: Priđite bliže!"

"Sijajno! Upam, da se bova razumeli, zakaj, kadar jaz odkinam z glavo, pomeni: Ne grem." — je odvrnila služkinja.

Vzrok avtomobilskih nesreč so avtomobili, vozeči 70 milj po cestah, kjer se da voziti največ po 40 milj in ki jih šofirajo soferji, vajeni pred samo avtomobilov, ki so vozili kvečjemu 20 milj na uro.

To je napredek civilizacije: London ima toliko plinskih mask kolikor prebivalcev. Izkazalo se je pa, da otroci, ki se niso stari eno leto, ne znajo pravilno dihati, če imajo plinsko masko na obrazu.

Strokovnjaki so iznašli namesto plinskih mask plinske vrečice ("skrnice"), ki bodo dojenčkom prav dobro služili v slučaju plinskega napada.

Pomlad prihaja. Ne samo v Ameriki, tudi v Evropi. Celo v zakrknjenem pečarju Hitlerju se je nekaj zganiolo.

Po mladih dekletih se je pričel ozirati. Kar dve je povabil, da sta plesali pred njim. Pa ne kakšnega valčka ali polke, pač pa današnji hopsasa, pri katerem pridejo gotovi deli plesalkinega telesa do prav posebne veljave.

Hitler je gledal, užival in plesalki bogato nagradil. Plačal jima je baje po \$2.500.

To je dobro znamenje, da se je začel Hitler zanimati za ples. Kajti prej ali slej bo prišel dan, ko bo moral tudi Hitler plesati in sicer ob pošastni godbi, ki se ji pravi — nezadovoljstvo nemškega naroda.

V petek se bodo na Brooklynčanom sline cedile

Veste, pri nas v tem velikem mestu je čudna mešanica: na eni strani vode je New York, na drugi pa Brooklyn. Vse skupaj je pa New York. V Brooklynu je tudi Ridgewood, kjer je nova domovina newyorških Slovencev. V New Yorku jih je le malo, pravzaprav so pa vsi v New Yorku. Ko potujejo po Ameriki ali po svetu, pravijo, da so iz New Yorka, ko so pa v New Yorku, se nočejo za Newyorčane priznati.

Iz Ridgewooda smo, ne pa iz New Yorka, — hite za-trjevati.

Zdaj v svetem postnem času je pa Brooklynčane zadela zasluzna kazen. Newyorški nadškof je namreč odredil, da v petek — na dan sv. Patrica — v New Yorku ne bo posta. Odredba velja zamo za New York, kajti Brooklyn spada v drugo škofijo. Brooklynški škof se pa zapovedanih postov vztrajno drži.

Mi v New Yorku bomo torej v petek jedli klobase, dočim bodo morali brooklynski rojaki stokfiš opletati. Včasih je pa le dobro, če človek v New Yorku živi.

VSAKEMU

ki naroči Slovensko-Amerikanski Koledar za leto 1939, pošljemo ...

PANORAMO SVETOVNE RAZSTAVE v barvah. Razstavo bo odprta meseca aprila 1939. Na nasprotni strani panorame je ZEMLJEVID MESTA NEW YORKA, na katerem so označene vse večje ceste in ulice, avtomobilske ceste, parki itd. Na njem je seznam znamenitih poslopj, cerkva, nebotičnikov, univerz, gledališč, kopališč in letovišč. Zemljevid meri 19 x 25 inčev.

Slovenic Publishing Company 216 West 18th Street New York N. Y.

AKO NAMERAVATE OBISKATI SVETOVNO RAZSTAVO, VAM JE TA ZEMLJEVID NEOBHODNO POTREBEN. — KOLEDAR VAS STANE

50c s poštnino

(Rojake opozarjamo, da lahko, ko naročijo posamezne izvode Slovensko-Amerikanskega Koledarja za 1939, namesto, da pošljejo svoto — 50c v gotovini ali Money Odru — priložijo k naročilu znamke po 3 oziroma po 2 centa.)

Slovenic Publishing Company 216 West 18th Street New York N. Y.

Za piruhe!

Najlepše Velikonočno Darilo, ki ga morete poslati svojcem v domovino, je denarna pošiljatev.

Poslužite se našega posredovanja za točno izvedbo vašega naročila.

SLOVENIC PUBLISHING CO. 216 West 18th Street New York

Kratka Dnevna Zgodba

FREDERIC BOUTET:

RAZID

"Danes me ne čakaj, Armand, nikoli več me ne pričakuj. Zivljenje naju razdvaja, najina ljubezen mora biti končana. Ne — nikar se ne priti. Bodi pogumen, saj sem tudi jaz pogumna. — Ze pred dvema dnevoma sem ti hotela povedati, pa nisem imela moči. Saj veš, da nisem razen tebe nikogar ljubila. Veš pa tudi, da so mi laž, prikrivanje in izdajalstvo muka. A zdaj se je zgodilo, da..."

ozirov ne morem zapustiti svojega moža. Sicer se ga pa bojim, bojim se njegove osvete, ki bi bila strašna, neizprosna, če bi kaj zvedel."

Eliana Chaudierova je nefiala pisati in se zamislila. Kaj neki se je moglo zgoditi da se je morala ločiti od Armanda Bartiga? Sestajala sta se dve leti. Eliana se je bila tega že navadila. Armand ji skoraj ni bil več všeč. Bil je preveč nihak, preveč nežen, obenem je pa kazal klaverno in mnogo zahtevajočo ljubosumnost. Ni je več posebno veselilo hoditi z njim v samsko stanovanje v Passy, sama banalno razkošna oprema ji je bila postala zopern.

Zopet je nehala pisati in prečitala je pismo. Ne, tako ne gre. Odločno je to predloilo, brez vsake zveze, neumno. — A kar je glavno, ta dobričina Armand splah ne zasluži, da bi z njim tako ravnila. Prav zdaj jo pričakuje. Kadarkoli mu je obljubila, da pride, jo je čakal že od dveh popoldne, čeprav ni morala priti šele ob štirih tako, da mu je požrlo to pet do šest ur časa. — Sklenila je popeljšati se in oditi danes še enkrat k njemu. Sporoči mu razid tik pred odhodom. Kratke in neposredne razgovore boljše od pisma. — pisma, ki bi utegnili postati tudi nevarna. Eliana si ni hotela nakopati nevarnosti, da bi se izdala. Visoko je cenila svoj družabni položaj in vedno je bila v svojih ljubeznih skrajno previdna. V globini svoje duše prav za prav ni bila mirna. Bila je radovedna, kako bo Armand reagiral na vest, da ga ne mara več. — Ljubil jo je strastno. Pove mu to mirno in hladnokrvno, pomeni se z njim, pregovoriti ga hoče, da bo resigniral na njeno ljubezen in ostal miren.

Prizgala si je cigareto, stopila k oknu malega salona, ki ji je bil najljubša soba ter se zagledala v poudadno sonce in svetlozelena drevje parka La Muette. Lepo vreme je jo očaralo, pomislila je na Armandov obup, ko prejme njegovo pismo in začutila je usmiljenje z njim. Toda otrsla se je te slabosti in jela zopet pisati.

"Nikoli več se ne sestaneva, Armand. Ne poskušaj izpremeniti mojega sklepa — prav za prav ne sklepa, usoda sama stopa med naju. — Udala sem se ti v vrtnicu ljubezni. Zljaj morava pozabiti drug na drugega. Svet je proti nama. Veš, da iz rodbinskih in družabnih

ko je maekrat zapel zvonce, da je skočil z divana.

"Dragica, dušica moja! To si ti — srček moj! Bože moj, kako lepa si — kaj si že prišla! Kako velika sreča, da si prišla danes tako zgodaj! — Eliana, veste, draga gospa, danes vsak dan lepši in da vam imam vsakokrat še raje. Dragica Eliana, ura se ni štiri, a ti si že tu. Ves iz sebe sem od radosti."

Govoril je resno. Dušil se je od ganotja. Klečal je pred njo, sedečo na divanu in ji poljubljaj roke. Eliana se je nekam v zadregi smehljala, toda bila je odločena. Povem mu vse ob šestih. Ostane mi eno uro časa za proteste, solze in pogovarjanje. To zadostuje.

Okrog šestih sta sedla preblazeni Armand in nekoliko površno oblečena Eliana k južini k mali mizici. Zljaj pa pride tisto — je pomislila Eliana. Morda bi se bila morala povsem obleči, preden izgovorim...

"Dragica, ali hočeš čašo portskega?" ji je ponujal Armand vino.

Vzela je čašo, jo izpraznila in dejala resno:

"Armand, nekaj ti moram povedati. Zadeva je zelo resna. Ostati moraš miren."

Zadržel je in prebledel. "Eliana, kaj pa je? Zastrašila si me."

"Prosim te, Armand, nikar se ne razburjaj. Če me imaš rad, me mirno poslušaj. Gre za naju dva, Armand, in moram ti..."

Ohmolnila je. V veži je zapel zvonce energično in neizprosno.

"Kdo neki bi mogel biti?" je zašepetala Eliana.

Armand je naznačil s kretinjo, da nima pojma. Vsa prestrašena sta se spogledala.

Znova je nekdo pozvonil, srdito. Potem je pa jel razbijati s palico po vratih. — Kaj hočeva, odpreti je treba, sicer razbije vrata — je dejal Armand odločno. Šel je odpret. Krilo vrat je butnilo vanj in odprlo pot možu krepke postave, Elianinemu soprogu.

Armand je zaman poskušal zadržati ga. S krepko roko odhit ni mogel prestrašiti prišleca, da bi ne odhitel v sobo, kjer je bila Eliana. Stala je blede v zadnjem kotu sobe. Armand je stopil pred njo, pripravljen braniti jo do s mrti.

"Gospod," se je branil, vaje nasilje..."

"Kakšno nasilje?" je dejal Chaudier mirno. "Ah, da, zvonil in trkal sem nekoliko premočno. To sem pa storil zato, ker sem hotel priti sem, razumete? In s tem je bilo moje nasilje izžerpano. Ne bojte se, orožja nimam. Zločini iz strasti se mi zde smešni iz vseh vidikov. Rad sem si pa na jasnem. Anonimno pismo (napisal ga je najbrž odpuščen sluga), me je obvestilo o tem, da je vam moja žena naklonila svojo pozornost. To sem dal ugotoviti po privatni pisarni. Danes pa prihajam sam, da se kratko, jasno in logično pomenim. Madame vas ljubi, vi jo ljubite, torej jo kar obdržite. Obdržite jo za vedno. Tako. Bo mi najljubše, če se ne vrne več. Pošljem ji vse, kar je njenega kamor bo hotela. Njeni materi ali sem, to ni važno. Ločiva se pod kakršnikoli pogojem in prijateljsko. Za skandale nisem navdušen. Kaj hočete če vas ljubi, ni to njena krivda, ne vaša, ne moja. No

VSAK MOŠKI DOBI PUŠKO.

Znani švicarski organizator in publicist, polkovnik Waeker je imel te dni v Baslu predavanje, v katerem je govoril o novih načrtih švicarskih oblasti, da bi se za priemr vojne pritegnile v vojno službo posredno ali neposredno vse razpoložljive moči, tudi tiste, ki so jih smatrali doslej iz tega ali onega razloga za nesposobne.

Vojna bodočnosti, je izvajal Waeker, bo "totalna vojna" in zanjo ne bo več objektov, ki bi jih nasprotnik iz človeških ali tradicijskih razlogov štodel. Država kakršna je Šveica, nima nobene izbire, da bi to dejstvo v načelu priznavala ali ne. Če nai ohrani svojo eksistenco pred sovražnim napadom ali pa nevarnost takšnega napada zmanjša, se mora pripravljati z vsemi duševnimi, fizičnimi in materialnimi silami na totalno vojno.

V njenih posebnih razmerah gre za to, da zdrži prvi dni in tedne. Mobilizacija se mora zato že od prvih dni izvesti z maksimalno silo. Novi načrti, ki jih bodo v to svrhu predložili zveznemu svetu, temeljijo zato na teh načelih:

1. Vsakdo ki je količjak sposoben za kakšno delo, mora koristiti v kakršnikoli obliki državni obrambi. Doslej so v mnogih primerih proglasili za nesposobne ljudi, ki so se pozneje odlično izkazovali na primer kot sportniki ali intelektualci. V bodoče bodo v Šveici poznali samo ljudi, ki bodo sposobni za vojaško službo ali za pomožno službo. Samo v

primeru zelo resnih boleznih in pohabljenj bodo tega ali onega proglasili za popolnoma nesposobnega. Za pomožno vojni službo pa prihajajo v poštev tudi moški nad 48. letom, ki doslej niso prihajali v poštev niti kot črnovojniki. To mejo vojaške dolžnosti so novi načrti pomaknili do 60. leta. Prostovoljci pa so uporabni za pomožno službo ne glede na svoja leta. Tudi ženske bodo imele možnost sodelovati kot prostovoljke v pomožni službi, na primer v bolnišnicah, pisarnah, za vodstvo motornih vozil itd., kar velja v ostalem tudi za osebe, ki se niso do rasle vojaški dolžnosti. Narlogo žensk v zvezi z delovno dolžnostjo v vojnem gospodarstvu bodo uredili s posebnim zakonom.

2. V vojski bodo s pomožnimi silami nadomestili vojake

povsod tam, kjer jih z njimi lahko nadomestijo. Na primer v pisarnah, pri popravilih, v kuhinjah, hlevih, delavnicah. Vsak vojak, ki ga uporabijo v zaledju, pomeni na fronti eno puško manj, zato bodo poskrbeli, da nadomestijo v zaledju pri gradnji cest, utrdb itd. s pomožnimi močmi.

3. Vsakogar bodo uporabili tam, kjer bo njegova pomoč največ zalegala. V pomožni vojni službi naj opravlja vsak tisto delo, ki ga je vsaj količkor toliko vajen. Pri dolžljivih dela bodo po potrebi poskrbeli za delovno izobrazbo in kolikor bo mogoče, bodo upoštevali tudi osebne želje. Ustvarili bodo 30 vrst pomožne službe, ki bodo v največji meri specializirane in za katere bodo ljudi vzgajali delno že v mirnem času.

Romani... Spisi... Povesti

Don Kihot Spisal Miguel Cervantes To je klasično delo slavnega španskega pisatelja. To je satira na viteštvo, ki je še vedno hotelo ohraniti svoj ponos in veličino, pa se ni zavedalo, da že umira. "Don Kihot" spada med mojstrovine svetovne literature. 158 strani. Cena 75c.

- MARKO SENJANIN, SLOVENSKI ROBINSON... 75c
MATERINA ŽRTEV, 240 strani. Cena... 60
MLADIM SRCEM (par krašnih črtic pisatelja Meška)... 25c
MILJONAR BREZ DENARJA, spisal C. Philipp Oppenheim, 92 strani. Cena... 75
MIMO ŽIVLJENJA, spisal Ivan Cankar, 230 str. Cena... 30
MED PADARJI IN ZDRAVNIKI Spisal Janko Kač, 119 strani. Cena... 60
MOŽJE, spisal Emerson Bugh, 209 strani. Cena... 50
MRTVI GOSTAČ... 35c

- SALJIVI SLOVENEČ (Anton Brezovnik) Zbirka najboljših kratkočasnic iz vseh stanov — 292 strani... 50
NADEŽNA NIKOLAJAVNA Spisal V. M. Garšin, 112 strani. Cena... 30
NAŠA LETA, spisal Milan Pogelj, 125 strani. — Cena vez... 70 Bros... 50
NADEŽNA NIKOLAJAVNA Spisal V. M. Garšin, 112 strani. Cena... 30
NA INDIJSKIH OTOKIH... 50c
NA RAZLIČNIH POTIH... 60c
NOVA EROTIKA, spisal Ivan KOZMAN, Trde vezava, 115 strani. Cena... 70
PESMI V PROZI, spisal Chas. Baudelaire, 112 strani. Cena... 50
PINGVINSKI OTOK, spisal Anatole France, 288 strani. Cena... 60
PLAT ŽIVNA, spisal Leonid Andreev, 131 str. Cena... 40
PARIŠKI ZLATAR... 35c
POŽIGALEC... 25c
POSLEDNJI MOHIKANEC... 30c
PATERA (povest iz irske zgodovine)... 30c
POVESTI IN SLIKE, spisal Knauer Meška... 40c
PRAVLJICE, Spisal H. Mejar. Izbrani in prostega naroda. Cena... 40
PRAPREČANOVE ZGODBE... 35c
PRIGODBEČEBELNE MAJE, trd. vez... 1-
PRVIČ MED INDIJANCI Povest iz čas odkritja Amerike. Cena... 30
REVOLUCIJA NA PORTUGALSKEM... 30c
RDEČA IN BELA VRTNICA... 30c
PTICE SELIVKE, Rabindranat Tagore, Trde vez, 84 strani. Cena... 70
STUDENT NAJ BO. — NAŠ VSARJANJE... 30c
KRUH, spisal F. K. Finžgar, 80 strani. Cena... 50
NAŠ MOJSTERSKI PRIPRAVNIK nam nudil v teh dveh svojih delih obilo duševnega užlaka.
PRAVLJICE, Košutnik, II. zvezek. Cena... 70
PRAVLJICE, H. Mayer. Cena... 30
TURKI PRED DUNAJEM... 30c
TATIČ, spisal Frances Bevk, Trde vez, 86 str. Cena... 70
Naš izborni prlomski pisatelj nam daje v tej knjigi dve povesti, ki jih je posv... svoji materi.
TISOČ IN ENA NOČ, s slikami, velika izdaja. Broš. 3 knjige. Cena... 3.25

Igralec Spisal F. M. Dostojevski 265 strani Slavni ruski pisatelj je v tej povesti klasično opisal igralško strast. Igralec izgublja in dobiva, poskuša na vse mogoče načine, spletkari, doživlja in pozablja, toda strast do igranja ga nikdar ne mine. Cena 75c.

Idiot Spisal F. M. Dostojevski TRI KNJIGE Nad 600 strani Krasen roman enega najboljših ruskih pisateljev. — Opis mladeniča, ki je imel že v najbolj rani mladosti nagnenja k nenormalnostim. Opis je živahen in ne utruja kot nekateri drugi romani Dostojevskega. Cena \$2.25

- AGITATOR, roman, spisal Janko Kersnik, 99 strani. Cena \$1.00
Kersnik je poleg Jurčiča naš najbolj poljuden pisatelj. Več del, ki jih Jurčič vsled boleznih in smrti ni mogel završiti, je Kersnik uspešno dovršil. "Agitator" spada med njegova najboljša dela.
ANDREJ HOFER... 50c
BELE NOČI, MALI JUNAK, spisal F. M. Dostojevski, 162 strani. Cena... 60
Kratke povesti iz življenja pisatelja. To so prva književna dela slavnega ruskega romanopisca.
BEATIN DNEVNIK, spisala Luiza Pesjakova, 164 strani. Cena... 60
Poleg Pavline Pajkove je Luiza Pesjakova takorekoč edina ženska, ki se je koncem prejšnjega stoletja udeleževala v slovenski književnosti. Njeni spisi razodevajo čutečo žensko dušo.
BELGRAJSKI BISER... 35c
BOJ IN ZMAGA... 45c
CVETINA BOROGRajsKA... 45c
CVETKE (pravljice za stare in mlade)... 30c
DEDEK JE PRAVIL (pravljice)... 40c
DEKLE ELIZA, spisal Edmond de Concourt, 112 strani. Cena... 60
Concourtova dela so polna fines in zanimivosti, zlasti v risanju značev, čijih nekateri so mojstrsko podani in ima človek med branjem vtis, da posamezne osebe nastajo zraj njega in kramljejo z njim.
DEVICA ORLEANSKA... 50c
OVE SLIKI, spisal Knauer Meška, 163 strani. Cena... 60
Dve črtici enega naših najboljših pisateljev vsebuje ta knjiga. "Njiva" in "Starša". Obe sta mojstersko završeni, kot jih more završiti edine naš ukežno-čuteči Meška.
ELIZABETA, HČI SIBIRSKEGA JETNIKA... 35c
FRA DIAVOLO... 30c
GOSPOD FRIDLIN ŽOLNA, Spisal Fran Milčnik, veselomodre humoreske, 72 strani... 30
KMEČKI PUNT, spisal Aug. Senca... 70
Zgodovina našega kmeta je zgodovina neprestanih bojev. Bojev s Turki in graščaki. — "Zadnji kmečki punt" je mojstersko opisal slavni hrvaški pisatelj Senca. Krasen roman bo sleherni z užtkom prečital.
KRALJEVIČ IN BERAČ... 30c
KRVNA OSVETA (povest iz abroških gora)... 30c
LA BOHEME, Spisal: H. Murger, 402 str. Cena... 30
Knjiga opisuje življenje umetnikov v Parizu. Knjiga je svetovno znano delo.
LESTKI, (Ka. Meško), 194 strani... 70
MALI KLATEŽ (spisal Mark Twahn)... 70c
MALI LORD, spisala Frances Hodgson Burnett, 193 strani. Cena... 30
Globoko zasnovana povest o otroku, ki ga ne odlojdnega čudaka. Deček je plod ameriške vzgoje, ki ne pozna ralik med bogatimi in reveži, pač pa zna razlikovati le med dobrimi in slabimi. Cena 30
Štiri zanimive črtice našega priznanega pisatelja.
MALENKOSTI, spisal Ivan Albrecht, 120 strani.

Prva, najstarejša, največja in najbogatejša slovenska katoliška podporna organizacija v Združenih Državah Američkih, je: KLANJSKO-SLOVENSKA KATOLIŠKA JEDNOTA
Ustanovljena 2. aprila 1894, Inkorporirana 12. januarja 1898 v državi Illinois, s sedežem v mestu Joliet, Illinois
POSILA JE ŽE 46. LETO
Glavni urad v lastnem domu: 508 No. Chicago St., Joliet, Illinois.
SKUPNO POMOŽNO ZNAŠA NAD \$4,450,000
SOLVENTENOST K. S. K. JEDNOTE ZNAŠA 119,80%
K. S. K. Jednota ima nad 35,000 članov in članic v odraslem in mladinskem oddelku.
SKUPNO ŠTEVILU KRAJEVNIH DRUŽEV 182
SKUPNIH PODPOM JE K. S. K. JEDNOTA IZPLAČALA TEKOM SVOJEGA 46-LETNEGA OBSTANKA OKROG \$7,000,000
GESLO K. S. K. JEDNOTE JE: "VSE ZA VERO, DOM IN NAROD"
Če se hočeš zavarovati pri dobri, pošten in solventni podporni organizaciji, zavaruj se pri Kranjsko-Slovenski Katoliški Jednoti, kjer se lahko zavaruješ za smrtne, razne poškolbne, opeklne, proti boleznim in onemoglosti.
K. S. K. Jednota sprejema v svojo mrežo člane in članice od 16. do 60. leta; otroke pa takoj po rojstvu in do 16. leta. Zavaruješ se lahko od \$250 do \$5000 posmrtnine.
V mladinskem oddelku K. S. K. J. se otroci lahko zavarujejo v razredu "A" ali "B". Mesečni prispevek v mladinski oddelci je zelo nizek, samo 15c za razred "A" in 30c za razred "B" in ostane stalen, davi zavarovalnina z vsakim dnem narasča. V slučaju smrti otroka zavarovalnina v razredu "A" se plača do \$450.00 in zavarovanega v razredu "B" se plača do \$1000.00 posmrtnine.
BOLNIŠKA PODPORA:
Zavaruješ se lahko za \$2.00; \$1.00 in 50c na dan ali \$5.00 na teden. Assesment primerno nizko.
K. S. K. Jednota imi članstvu pet najmodernejših vrst zavarovanja.
Člani in članice nad 60 let stari lahko prejmejo prnadajočo živno rezervno plačilo v gotovini.
Nad 70 let stari člani in članice so prosti vseh naslednjih assesmentov.
Jednota ima svoj lasten list "Glasilo K. S. K. Jednote", ki izhaja enkrat na teden v slovenskem in angleškem jeziku in katerega dohiva vsak član in članica.
Vsak Slovenec in Slovenka bi moral(a) biti zavarovan(a) pri K. S. K. Jednoti kot pravi materi vdov in strot. Če se nisi član ali članica te mogočne in bogate podporne organizacije, potrdi se in pristopi takoj.
V vsaki slovenski naselbini v Združenih državah bi moralo biti društvo, spadajoče h K. S. K. Jednoti. Kjerkoli še nimate društva, spajajočega k tej katoliški podporni organizaciji, ustanovite ga; treba je le osem oseb v starosti od 16. do 60. leta. — Za nadaljna pojasnila in navodila pišite na glavnega tajnika:
JOSIP ZALAR, 508 NO. CHICAGO STREET, JOLIET, ILLINOIS
(Nadaljevanje na 4. str.)

Ljubezen nikdar ne ugasne

ROMAN IZ ŽIVLJENJA ZA "GLAS NARODA" PRIPREDIL I. H.

22

Pri svojem prihodu je že poželjive poglede poslal pred seboj in je nato stopil v hišo. V veži mu nek sluga pove, da je Flavija v svoji sobi. Naglo odloži svojo vrhno obleko in gre po stopnicah. Že na stopnicah pa zasliši glas gosli. Vedel je, da Flavija popolnoma tudi obvlada gosli, toda še nikdar je ni slišal igrati na nje. Tiho, da je ne bi zmotil, se približa njeni sobi in obstoji, da se ne bi izdal, popolnoma tiho, kajti pravi si, da je mogoče ne bo nikdar več slišal takto igrati. Dozdeva se mu, kot bi Flavija s svoji igranjem odpirala svojo dušo, kot da mu ž njim hoče odkriti vse svoje bitje in mnogo več, kot pa mu je doslej povedala s svojimi besedami. In občuti, da mora v njeni duši živeti velika bolest, bolest, katero je vedno boječe skrivala za svojo mirnostjo. Ali je bila to samo bolest samote, — ali pa je bilo v tem skritega še kaj drugega?

V Flavijini sobi je igranje utihnilo in Hans, kot bi se zbudil iz sanj, se zdrami in si lase potisne s čela. Še enkrat globoko vzdihne in potrka na vrata.

Flavija se oglasi in ko Hans vstopi, stoji Flavija pri mizi, sklonjena nad gosli, ki jih je ravno polagala v skrinjico. Kot očetova zapuščina so ji bile gosli zelo drage. Flavija se niti ne ozre, ker misli, da je prišel kak sluga.

"Kaj je?" vpraša z mirnim in uljudnim glasom. Hans s samo enim pogledom pregleda tihi mir sobe in vitko, črno oblečeno žensko postavo s čudovito lapimi, v zlatu lesketajočimi lasmi, ki so v mehkih kodrih obdajali njeno glavo, tako žensko, ne pa kakor Štefkini ostrizeni lasje.

"Flavija!" Flavija se prestraši in se obrne in ko ga pogleda, prebledi. "Hans — ti?"

Besede ji pridejo hripavo in prestrašeno skozi ustnice. Njegove oči se ne obrnejo od nje in ta trenutek mu je, kot da še ni nikdar videl nič lepšega in milejšega. Stopi k njej in prime njeno roko, ki se lahko trese v njegovi.

"Ali sem te prestrašil, Flavija?" Flavija pa je bila navajena premagovati se in se tudi sedaj sili k miru. Bled nasmeh se zaokroži okoli njenih ustnic. "Samo malo, Hans. Nisem slišala, da si prišel in sem mislila, da si v Monakovem. Tako kmalu te nisem pričakovala."

"Mislim sem priti že prej, toda nisem si mogel vzeti dopusta, ker imam mnogo tujih poslov. Toda vedno sem mislil, da moram s teboj nekaj govoriti. Sedaj pa se bom preoblekel, potem pa bova skupaj jedla. Po večerji ti imam marsikaj povedati."

"Kdaj pa se zopet odpelješ v Monakovo, Hans?" "V ponedeljek zjutraj. Veseli me, da bom jutri s teboj. In — da te bom zopet slišal igrati gosli. Niti najmanj nisem vedel, kakšna umetnica si. Zdi se mi, da te je treba skrivaj poslušati, ako te hoče kdo slišati. Nikdar nisi še v moji navzočnosti igrala gosli. Včasih sem te slišal igrati klavir in sem občudoval tvojo spretnost. Toda tvojo od Boga podeljeno umetnost mi je šele izdalo tvoje igranje na gosli."

Flavijo zalije rdečica, ko ji pove, da jo je poslušal. Bala se je, da bi kdo, ki bi jo poslušal, jasno mogel pogledati v njeno dušo, kajti vedela je, da je vse, kar je občutila, zlila v igranje, zlasti še, ker je mislila, da je sama.

"Nisem mislila, da me kdo poslušal in da se ti sploh kaj zanimaš za igranje na gosli," pravi v zadregi. "Za tako igranje — o, da, Flavija. Krasno igraš in iz bogatega srea."

Flavija naglo zapre skrinjico. "Sedaj pa bom naglo dala naročilo za večerjo," hoče pogovor obrniti v drugo smer.

"Ni potrebno, Flavija, sem že poslal naročilo v kuhinjo. Sedaj pa mi oprostite; se bom takoj preoblekel, dotodaj pa na evidenje."

"Na evidenje, Hans!" Hans hitro odide. Flavija pa še nekaj časa stoji in si tišči roko na sree, ki ji divje utripa. Dobro, da ji glasovi gosli niso mogli vsega izblebetati, kar je položila vanje. Med vzdihom se čez nekaj časa vzravna in se izgubljeno smeje pred se. V njej je bilo vendar vroče veselje, da je prišel. Nocoj in jutri ves dan bo pri njej. To jej bil dar z neba. In kako avaležno ga bo vživela! Vsako sekundo je hotela okusiti in zopet nabrati spomine za čas njegove odsotnosti.

Uro pozneje si sedita nasproti pri majhni okrogli mizi in ker je bil navzoč sluga, govorita samo o navadnih stvareh. Ko je Hans stopil v obednico, je Flavija že željno čakala nanj. Smeje ji pravi Hans:

"Ali te je sedaj minil strah vsled mojega prihoda?" Flavija mu z lahkim nasmehom odgovori: "Takega straha je človek vesel." "Ali si kaj vesela, ker sem prišel?" jo vpraša z velikim zanimanjem.

Flavija zardi in se obrne v stran, da tega ne bi opazil. "Zelo me veseli, Hans, toda prej bi mi bil telefoniral, da bi bila že prej vesela."

"Ali se počutiš kaj samotno, tako sama v tej hiši?" "Ne, ne, prav gotovo ne!" "O tem bova še govorila."

Pri teh besedah sedeta, ker je služabnik ravno prinesel večerjo.

Po večerji gresta v mali salon poleg obednice. Tukaj si sedita nasproti pri majhni mizi katero obseva rdeča svetloba, ki obseva zlatorjave Flavijine lase. Hans se nikakor ne more nagledati krasote njenih las. Nekaj časa sedita molče, vaak zatopljen v svoje misli. Slednjič pa pravi Hans:

"Flavija, sedaj vem, kaj je bilo med mojimi stariši." Flavija ga presenečena pogleda. "Kako si to izvedel?"

(Dolje urahodaj!)

Iz Jugoslavije

Brezuspešno iskanje starega ruskega emigranta.

Poročali smo že, da so stanovaleci velike stare hiše v Aleksandrovi ulici v Beogradu pred tremi tedni zadnjič videli ruskega emigranta Teodosija Tromsena, ki je imel na dvorišču malo, mračno stanovanje in je veljal za velikega bogatina, skopuha in oderuha. Policija je šele pri drugem ali tretjem pregledu Tromsenovega stanovanja našla velike madeže krvi, iz česar sklepajo, da se je odigrala v stanovanju krvava drama. Kakor vse kaže, je starega skopuha ubil kak njegov dolžnik in potem odvel truplo neznano kam. V stanovanju so dvignili pod pregledali so dvorišče, preiskali vse jame in luknje na dvorišču in za hišo, a strupa starega ruskega emigranta niso našli. Glavna pozornost preiskovalnih organov je posvečena klijentom bogatega starca, ki je posojal denar na visoke obresti in proti zastavi raznih dragocenosti. Klijentov pa je imel starec celo množico, saj so mnogi prihajali k njemu v svojih stiskah tudi pozno zvečer in si sosedje niso mogli vseh zapomniti. V interesu preiskave je še vse tajno, kar so doslej ugotovili, preiskovalni organi pa obetajo, da bo zagonetni umor, o katerem ne more biti več dvoma kmalu pojasnjen. Zadnje dni so v Beogradu artileriji mehanika Petra Nikoliča in njegovo ženo, o katerih sumijo, da sta v zvezi z umorom.

Nenavadni kupčijski posli dveh Arnavtov.

V neki vasi blizu Kosovske Mitrovice sta kmeta Husein Ramadlanović in Selim Zumberević velika prijatelja že od mladih let. V istem času sta iskala nevesti in istočasno sta imela tudi srečo, da sta zbrala dovolj denarja in si nevesti kupila. Husein je dal za svojo Ajmo 4.500 din, prijatelj Selim pa je dobil svojo Biserko za 8.000 din. Svatovala sta istočasno, pozneje pa je naključje uaneslo, da se je Huseinova Ajma zagledala v Selima. Kaj zdaj? Prijatelj sta se posvetovala in, ker Biserka ni nasprotnovala, sta ženi zamenjala. Nekaj časa je bilo vse v redu, ker so bili z izmenjavo vsi zadovoljni. Ker pa vzbujala vsako zadovoljstvo in vsak sporazum zavist od drugih ljudi, so začeli neki sosedje Huseinu očitati, da je napravil slabo kupčijo, ker je bila kot nevesta njegova sedanja Biserka cenejša. Da bi imela mir pred ljudmi, sta se prijatelja spet temeljito posvetovala, da bi kupčijo uredila tako, da ne bo od nobene strani ugovorov. Eno stvarno bi bilo, če bi lahko Selim Huseinu plačal tisto difference pri ceni neveste v znesku 1.500 din. Tega pa ni mogel storiti in po novem temeljitom posvetu sta ukrenila takole: Selim je imel mezga, ki je bil za 1.020 din več vreden kakor pa Huseinova kobila. Zamenjala sta obe živali in potem je Selim Huseinu odštél še 300 din, navrgel pa je vrečo moke. Zlaj je kupčija v vsakem pogledu urejena, in

"GLAS NARODA" pošiljamo v staro domovino. Kdor ga hoče naročiti za svoje sorodnike ali prijatelje, to lahko stori. — Naročnina za stari kraj stane \$7. — V Italijo lista ne pošiljamo.

Samomor brezposlenca.

V Zagrebu si je končal življenje brezposelni delavec Pavel Hertek. Žena pripoveduje, da je vstal zgodaj zjutraj, čiš, da gre pokladat živini. Ker ga pa dolgo ni bilo nazaj, je šla žena pogledat, kje je in našla ga je v staji obešenega.

40 km daleč hodi v službo.

Iz Pešnja hodi Husein Smalbegović vsak dan v službo na sodišče Dobož. Star je že 60 let in prehodi vsak dan 40 km in nikoli ne pride v službo prezno.

RAZID (Nadaljevanje s 3. strani.)

— domenili smo se, kaj ne? Zhogom."

Odhajal je prožnih korakov, porogljivo si je prižgal cigaro in izginil.

Presenečena se vedno skrajno razburjena Eliana in Armand sta se gledala, kakor da še ne razumeta, kaj se je zgodilo. Toda Armand se je kmalu zavedel polne odgovornosti in kar topil se je z izrazih udanosti. Ah, lahko se zanesel nanj. Bil je presrečen, da se je to zgodilo. Ponosen bo, če postane njen mož, ko bo ločena. Tako se izpolnijo njegove najlepše sanje.

Ni mu odgovorila. Kruto si je očitala, da je danes prišla k njemu. Potem je pa pomislila, da bi bil obračun med nezapljivim možem in obupanim ljubimcem še težji, če bi bila pisno odposlala. Želela je, da bi se v očeh družbe ohranil videz korektnosti. Njena edina rešitev je bil zdaj Armand Bartiga. Bil je sicer manj bogat od Chaudiera, toda to je začelostovalo. Kot njegova žena bo lahko dostojno nastopala, on

Pozor rojaki!

KADAR nameravate potovati v stari kraj; KADAR hočete poslati denar v stari kraj; se zaupno obrnite na nas, in postreženi boste točno in pošteno. Dolgoletna skušnjava Vam to jamči. Pišite po brezplačna navodila in pojasnila na

SLOVENIC PUBLISHING CO. ::POTNIŠKI ODDELEK "GLASA NARODA":: 216 West 18th Street New York, N. Y.

POZOR ROJAKI!

V ZALOGI IMAMO NOVE PREGLEDNE ZEMLJEVIDE:

Velik pregleden zemljevid **JUGOSLAVIJE** (Na njem so označene poleg mest tudi večje slovenske vasi) stane \$ 1. — Manjši zemljevid **JUGOSLAVIJE** stane 25c

Zemljevid jugoslovanskih **BANOVIN** stane 25c

Zemljevid — **CELEGA SVETA** Knjiga, obsegajoča 48 str., seznam večjih mest s številom prebivalcev. Stane 50c

SLOVENIC PUBLISHING CO. 216 West 18th Street New York

bo pa tako poslušen, tako niren.

"Armand, vem, da se lahko zanesem nate," je dejala samo z oduševljenim tonom.

"Dragica — toda povej mi, spominjam se v tistem trenutku, ko je prišel Chaudier, si mi začela nekaj praviti o resni zadevi. Ali je med tem kakšna zveza. Za kaj je šlo?" Nasmehnila se je nežno in resno.

"Ah, to zljaj ni več važno. Hotela sem ti reči, da mi je naše lažljivo in hinavsko življenje nezno in da ne morem več živeti brez tebe, da sem se odločila za ločitev, da bi se mogla omožiti s teboj."

"Dušica!" "No vidliš, usoda sama je nam preskrbela to, kar sva želela."

In Eliana je pomislila, da jo je usoda zares sčutila, ko je poslala Chaudiera v sobo, preden je povedala Armandu, kaj je bila sklenila.

KRETANJE PARNIKOV SHIPPING NEWS

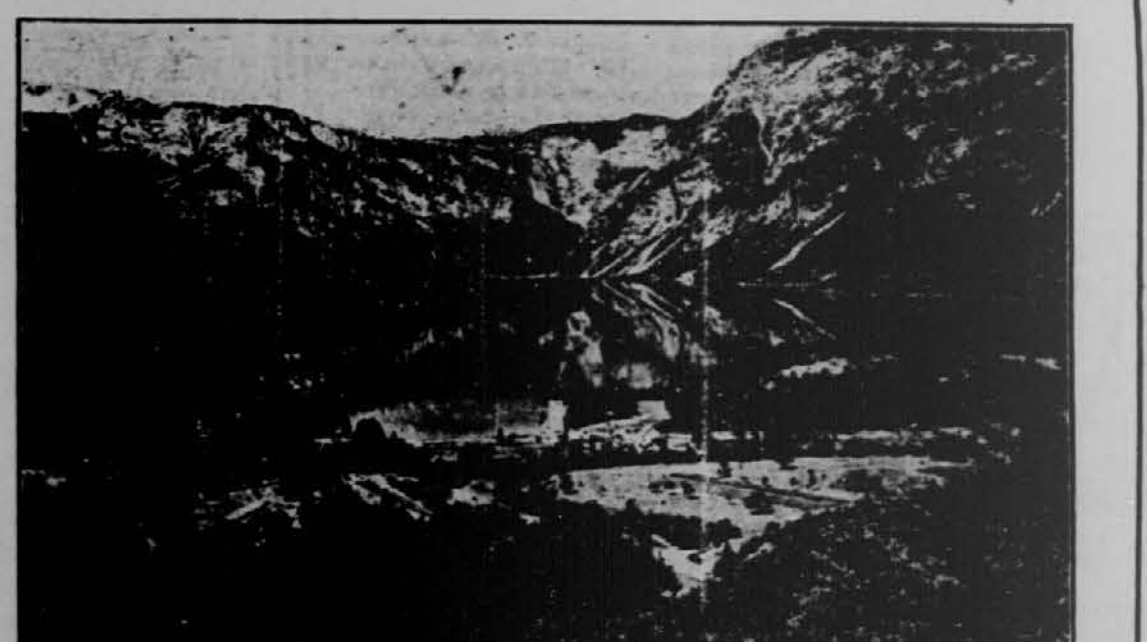
18. marca: Roma v Genoa; Ile de France v Havre
21. marca: Europa v Bremen
22. marca: Hansa v Hamburg
23. marca: Champlain v Havre
24. marca: Queen Mary v Cherbourg
25. marca: Rex v Genoa

VSE PARNIKE in LINJE ki so važne za Slovence zastopa: **SLOVENIC PUBL. CO.** YUGOSLAV TRAVEL DEPT. 216 W. 18th St., New York, N. Y.

V JUGOSLAVIJO Vi potujete naglo in prijetno na naših priljubljenih parnikih: **BREMEN • EUROPA COLUMBUS NEW YORK • HAMBURG HANSA • DEUTSCFIAND** Izborne železniške zveze od Chourbourg, Bremena ali Hamburga. **POVABITE SORODNIKE V EVROPI, NAJ VAS OBIŠEJO V AMERIKI** Posebno nizke cene za vožnjo iz Evrope med 3. aprilom in 23. aprilom ter 26. junijem in 23. julijem za štiritedensko bivanje v Ameriki. Za pojasnila vprašajte lokalnega agenta ali **57 BROADWAY NEW YORK, N. Y.** **HAMBURG-AMERICAN LINE NORTH GERMAN LLOYD**

Nova VELIKA KUHARICA 20 dolgoletnih izkušnjah in preizkušnjah je Felicita Kalinšek svojo veliko Kuharico vnovič spopolnila in predelala. Ta izdaja je sedaj osma, kar pomeni za slovenske razmere več kakor še tako gostobesedna reklama. Na vsi kakor 700 straneh je strelita odlična in priznana avtorica vsa stara in najnovejša dognanja kuhinjske umetnosti. Snov je obdelana nad vse pregledno, izbira receptov je izbrana, TO JE NAJPOPOLNEJŠE DELO KI GA IMAMO NA TEM PODROČJU. Čudna knjige je razkošna. Nešteto je slik v besedilu, 34 pa je novih barvanih tabel, ki jih je naslikal Dragotin Humek. . . . Vsaka gospodinja, ki se zaveda svoje odgovornosti za zdravo in pravilno prehrano družine, si mora to knjigo omisliti. Vsaka gospodinja se mora namreč priučiti umetnosti, kako bo svojim domačim nudila zdravo hrano v potrebni izbiri in menjavi. Vsaka gospodinja bo hotela tudi svoje goste iznenaditi s posebno izbranimi jedmi. Za vse to ji bo najboljša vodnica in učiteljica ta **SLOVENSKA KUHARICA** Četudi je osmi tisk knjige v vseh pogledih ne samo vsebinsko, ampak tudi tehnično popolnejši od vseh dosedanjih izdaj. Je cena knjige sedaj znižana. **\$5.** (Poštno plačamo ml.) Naročite pri: Velja samo **KNJIGARNE: SLOVENIC PUBLISHING COMPANY** 216 West 18th Street New York, N. Y. **GOSPODINJE IN DEKLETA, TO JE KNJIGA ZA VAS!**

V stoterih slovenskih domovih boste našli to knjigo umetniških slik. Naročite jo še vi. **"Naši Kraji"** Slike so iz vseh delov Slovenije in vemo, da boste zadovoljni. Zbirka 87 fotografij v bakrotisku na dobrem papirju vas stane — **\$1.** **KNJIGARNA "GLAS NARODA" : : : 216 WEST 18th STREET, NEW YORK**

Bohinjsko jezero